

Unió gyakorlatának jelentős különbségeire.

A felszín alatti vízkészletek felértékelődésével az utóbbi években mindenütt növekedett a jól felkészült hidrogeológus mérnök szakemberek iránt az igény, ami a képzés önálló szakként való indítását is indokolja, s amelyet a nemzetközi képzési tapasztalatok is alátámasztanak. A vízkészletek mennyiségi és minőségi védelmével, a geotermikus energia hasznosításával, a környezetvédelemmel, hulladékelhelyezéssel és szennyezett területekkel kapcsolatos új speciális szakmai feladatok a korábbiaknál egyre jelentő

-sebb eltérést igényelnek a műszaki földtudomány hagyományos geológiai és geofizikai képzésétől, ami a 2010 februárjában induló hidrogeológus mérnök mesterképzés képzés külön szakként történő megjelenését feltétlenül indokolja. Jelen sorok írója, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán induló hidrogeológus mérnök mesterképzés szakvezetőjeként feltétlenül ajánlja jelenlegi és jövőbeli hallgatóinak Marton Lajos szakkönyvét a Hidrogeológia és a Vízminőség-védelem tantárgyak oktatása során.

Szűcs Péter

Baranyi Béla – Nagy János (szerk.): Tanulmányok az agrár- és a regionális tudományok köréből az Észak-alföldi régióban

Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma, MTA
Regionális Kutatások Központja. Debrecen, 2009. 369 lap

A Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja közötti közel évtizednyi tartalmas együttműködés és szerteágazó tudományos és oktatási kapcsolatok eredményességét reprezentálja a magyar tudományosság két jelentős intézményének legújabb közös tanulmánykötete is. Az igényesen szerkesztett könyv nagyon fontos disszeminációs mérföldkő a térségben.

A kötet 25 tanulmánya leginkább a fenntartható fejlődés követelményeit tartja szem előtt regionális dimenziókban. Ez az a kulcselem, ami a tudományok között megteremtí az átjárást. Ez a recenzió is elsősorban ezt a kis, de igen jelentős szegmenst igyekszik hangsúlyozni, már csak azért is, hogy erőtölje-

sen rámutasson a régió önállóságának fontosságára, az autonóm fejlesztéspolitika megvalósításának szükségességére. Minderről bővebben *Horváth Gyula* tanulmányában olvashatunk. Az átláthatóság érdekében fontos a kistérségek belső szervezeti reformja, ezt a tényezőt *Baranyi Béla* és *Czeglédi Gergő* tanulmánya mutatja be. A kistérségek változásairól szól *Csatári Bálint* munkája.

Rófi Mónika a hajdúböszörményi kistérség fejlesztése tükrében vizsgálja Debrecen felsőoktatási kínálatát. A szerző megállapította, hogy a megkérdezettek túlnyomó többsége ismét a Debreceni Egyetemre jönne tanulni. A városok szerepköre nemcsak a felsőoktatás tekintetében fontos. *Koncz Gábor* a régió városainak kistérségi feladatait rangsorolja tanulmányában.

Juhász Csaba és Mocsáriné Fricz Julianna „A környezetgazdálkodás és a természetvédelem regionális szerepkörének erősítése a DE AMTC képzési programjaiban” című tanulmánya napjaink nyomonkövetéses vizsgálatának igényét is jelzi. A szerzők szerint a jövőben 2-3 évente új, ismételt vizsgálat szükséges ahhoz, hogy a Mezőgazdaság-tudományi Kar alapképzési szakjain oklevelet szerzett friss diplomások munkaerő-piaci elhelyezkedési esélyeit növelni lehessen.

Mindez azért is fontos, mert a „Tartós válságban – munkaerő-piaci folyamatok az Észak-alföldi régió kistérségeiben” című tanulmány (*Balcsók István*) szerint a regisztrált munkanélküliek strukturális összetételében a legmagasabb iskolai végzettséget tekintve is kedvezőtlen változások történtek 2000–2008 között.

Andrew F. Fieldsend, Katonáné Kovács Judit, Oláh Judit és Vasvári Gyula vidékfejlesztési partnerségről szóló cikkében az olvasható, hogy a hálózatok vidékfejlesztésben betöltött szerepe, elismertsége egyre erősödik. A cikk hangsúlyozza, hogy a fenntarthatóság lényege a hálózatosodás.

Micskei Péter izgalmas cikke a vidékfejlesztésben megjelenő klaszterekről szól. A szerző szerint a vidékfejlesztésben lényeges értéklánc három kulcsfogalom mentén írható le: innovativitás, dinamikuság, fenntarthatóság. Hasonló kérdés izgatja *Papdi József Akost* is, aki az ipari parkok és vállalkozási övezetek regionális és kistérségi gazdasági szerepköréről ír. A szerző úgy véli, hogy a jövőben a parki menedzsment képzése, továbbképzése a továbbhaladás kulcskérdése lesz.

A tanulmánykötet a megújuló energiaforrások és a biodízel hatóanyag megjelenéséről is szól. *Góczy István* szerint mindez növeli az energiabiztonságot és a természeti környezeti-, gazdasági és

társadalmi harmóniát. Fontos tudni, hogy jelenleg az EU-ban 19 ország képes előállítani biodízelt.

Kulcsár Balázs a geotermikus energia mezőgazdasági hasznosíthatóságát emeli ki cikkében. A tanulmányból kiderül, hogy Hajdú-Bihar megye kiváló adottságokkal rendelkezik a jelenleg fellelhető megújuló energiaforrások kiaknázhatósága terén, mégis nagyon kiszolgáltatott ellátású térség. Olyan, mint hazánk egésze, de ezt már a recenzens teszi hozzá, aki egyetért a szerzővel: a zöldenergia felhasználása lehetővé tenné a környezet kímélését, gazdasági előnyöket jelentene, megakadályozhatná az energiafüggőséget, csökkenthetné a működési költséget. Használatával megyei vagy akár regionális szinten is decentralizált energiaellátási feladatokat (pl: intenzív növénytermesztés, hajtás, élelmiszeripar, állattenyésztés, kommunális ellátás) lehetne megvalósítani.

Sulyok Dénes és Rátónyi Tamás cikke (A kukorica differenciált tápanyag viszapótlásának gazdaságossági kérdései az Észak-alföldi régió jellemző „kistájain”) a legfontosabb célnak a fenntartható gazdaság feltételeinek megteremtését tartja, ami különösen fontos a kukorica szempontjából, mivel az rendkívül igényes a talaj minőségére. *Ványiné Széles Adrienn* és *Megyess Attila* tanulmánya kiemeli, hogy a kukorica a világ egyik jelentős kultúrnövénye és a világ kukoricatermelése az elmúlt 17 évben emelkedett. Magyarország speciális helyzetben van, mert GMO mentes övezet, de a szerző szerint fokozottabb marketing tevékenységre van szüksége és az étkezési célú kukoricák termesztését kell előtérbe helyeznie, illetve a szárítási és szállítási költségek csökkentését kell megcéloznia.

Komos Zoltán tanulmánya az élelmiszeripar ágazatának jelentőségéről szól.

A rendszerváltás után az élelmiszeripar visszaesett, ami érzékenyen érintette az ott élő lakosságot, hiszen ez a régió igazi agrár-regió, átlagon felüli természeti és gazdaságföldrajzi adottságokkal. Régióinkban ezért nagyon fontos egy agrár-fejlesztési stratégia kidolgozása. Ez a dokumentum rátapinthatna az agrárium eltartó-képességére is. *Nagyné Demeter Dóra* beszédes címet adott erről készült tanulmányának: „Érzékeny pontok” – jövedelemtermelés és felhasználás a családi gazdaságokban.

Kovács Kálmán a térinformatikának a közlekedésben, az intelligens infrastruktúra területén való alkalmazásáról ír. A szerző tanulmányában minden adatot figyelembe vevő elképzelését mutatja be. A térinformációs- és egyes ágazati-, területi modellező rendszerek közötti adatcserét gyakorivá kell tenni, illetve szükséges lenne, hogy a rendszerekbe gyorsan a változó adatok is bevonhatóak legyenek.

Mikita József „A regionalitás és az európai kutatási politika összefüggései az Észak-alföldi régióban” című tanulmányában írja le tulajdonképpen, miért fontos, hogy a tudományos eredmények kikerüljenek az asztalfiókból. A szerző szerint erősítésre szorul az európai kutatási és kutatói bázis, amely elsősorban az EU hátrányosabb részein szorul fejlesztésre. És valljuk be, bár Debrecen kisu-gárzó hatása erős, a régió egészében erősíteni kell az adaptív és az innovatív (racionális) magatartásformákat, újabb szempontokat és adalékokat szolgáltatva a fenntarthatóság szociológiájához is.

Összességében a tanulmánykötet komoly hozzájárulás az Észak-alföldi régiót érintő terület- és vidékfejlesztési kérdések értelmezéséhez, hasznosan szolgálva egyszersmind az agrár- és regionális tudományok iránti érdeklődés kielégítését, nem utolsósorban pedig a felsőoktatás szakmaspecifikus igényeit.

Szarvák Tibor